

Risale-i Nur eksenli bir siyaset çalışması: Siyaset ve Ben

Siyaset, basitçe, idare etmek ve yönetmek anlamlarına gelen 'siyasa' kökünden gelir. Bu durumda, 'siyasa'yı kendine iş edinen bir özne ve 'siyasa'ya konu olan bir nesne gerekir. Siyasayı kendine iş edinen özne, yani 'seyis' yönettiği ya da idare ettiği nesne için bir tercihte bulunur, bir irade ya da seçim ortaya koyar. Şu halde, 'siyasa' eyleminin öznesinin, bir irade sahibi olması, yani seçme özgürlüğü bulunması gerekiyor; iradesiz ve özgür olmayan birinin siyaset yapmasından söz edilemez. 'Siyasa' eyleminin gerçekleşmesinin ikinci şartı ise, bir 'siyasa' nesnesinin varlığıdır; elinde yönetebileceği ya da özgür iradesiyle yönlendirebileceği bir şey olmayan kişinin 'siyaset'inden söz edilemez. Siyasa nesnesinin yönlendirilebilir ya da idare edilebilir olması, siyasa öznesinin 'iktidar'ıdır; herhangi bir şeyi kendi tercihinin göre değiştirebilir durumda olan kişi, o şeyin seyisliğini üstlenmiş, bir diğer ifadeyle, o şeyin 'iktidar'ını ele almış demektir.

Miktarı ve mahiyeti ne olursa olsun, elinin altında değiştirebileceği, yönetebileceği, yönlendirebileceği bir şey olan herkes, kaçınılmaz olarak 'siyasa eylemi'nin öznesidir; bir diğer ifadeyle 'siyaset'eder.

Özetle "ben" dediğimiz yerde siyasa eylemi başlar, "benim" dediğimiz yerde de siyasa eyleminin nesnesi belirir.

'Siyaset'e atfedilen bu anlam üzerinde ittifak ediliyorsa, Risale-i Nur eksenli bir siyaset çalışmasının hareket noktalarından biri, Altıncı Söz olabilir. Zira, Altıncı Söz'de en temel iktidarımızdan ve bu iktidarın getirdiği en temel siyasa sorumluluğumuzdan söz edilir: "Nefis ve malını Cenab-ı Hakka satmak ve Ona abd olmak ve asker olmak" Nefis ve malımız, burada elimizin altında olan ve irademizle yönetebileceğimiz bir siyasa nesnesi olarak zikredilir. Nitekim, nefis ve malımız, yani kendi varlığımız ve elimizin altındaki mallarımızın bir iktidar ve siyaset konusu olduğu, Altıncı Söz'ün temsilî hikayeciğinde daha açıkça vurgulanır:

"Bir zaman bir padişah, raiyetinden iki adama, herbirisine emaneten birer çiftlik verir ki, içinde fabrika, makine, at, silâh gibi herşey var. Fakat fırtınalı bir muharebe zamanı olduğundan hiçbir şey kararında kalmaz; ya mahvolur veya tebeddül eder, gider. Padişah, o iki nefere, kemâl-i merhametinden, bir yaver-i ekremini gönderdi. Gayet merhametkâr bir ferman ile onlara diyordu: "Elinizde olan emanetimi bana satınız...".

Burada ortaya konan bir teklif olduğuna göre, bu teklifin muhatapları seçme özgürlüğü içinde olmalı ve ellerinde seçimlerine göre yönlendirilebilecek bir siyaset nesnesi var olmalıdır. 'Teklif'in detaylarında da siyasa eyleminin bileşenleri öne çıkar:

"Elinizde olan emanetimi bana satınız; tâ sizin için muhafaza edeyim, beyhude zayi olmasın. Hem muharebe bittikten sonra, size daha güzel bir surette iade edeceğim. Hem güya o emanet malınızdır; pek büyük bir fiyat size vereceğim. Hem o makine ve fabrikadaki aletler benim namımla ve benim tezgâhımda işlettirilecek; hem fiyatı, hem ücretleri birden bine yükselecek. Bütün o kârı size vereceğim. Hem de siz, âciz ve fakirsiniz. O koca işlerin masârifâtını tedarik edemezsiniz. Bütün masârifâtı ve levazımâtı, ben deruhte ederim. Bütün varidatı ve menfaatı size vereceğim. Hem de terhisat zamanına kadar elinizde bırakacağım."

Elde bulunan ya da bırakılan, satmaya, muhafaza etmeye, işletmeye konu olan ve bir fiyatı olan ve kâr ihtimali bulunan her mal, bir tercihe, bir seçime konu olduğuna göre, siyasetin nesnesidir. Şu durumda, Altıncı Söz'ün açılımıyla, "daire-i hayat"ımız içindeki herşey, yani "cisim, ruh ve kalb"imiz ve "onlar içindeki göz, dil, akıl ve hayal gibi zahirî ve batınî hasseler"imiz bir siyasetin konusudur. Her birimiz, bir insan olarak, elimizde bulunan her şeyin "iktidar"ındayız; onları yönlendirme ve biçimlendirme "kudretine sahip" görünüyoruz; o halde Altıncı Söz'ün ana fikrine kaynaklık eden Tevbe Suresinin 111. ayetindeki teklif bir "ticaret-i azîme"yi ilân ettiği kadar, bir "siyaset-i azîme"ye davet ediyor olabilir:

"Allah mü'minlerin nefislerine ve mallarına cennet karşılığı müşteridir." (Bakınız. Tevbe (9) 111)

Şu durumda nefsi olan ve elininin altında miktarı ve mahiyeti ne olursa olsun bir malı bulunan herkes, birşeylerin iktidarına sahiptir, iktidarında olduğu şeyler konusunda bir tercihle karşıya karşıyadır, dolayısıyla bir şeylerin siyasetiyle mükelleftir. İradesi ve kudreti olan hiç kimse siyasa eyleminin sorumluluğundan kaçamaz. Ne yaparsa siyasadır, siyasettir.